

De wagenmakers van Nieuwerkerk

De wagenmakerij van Nieuwerkerk was vanouds gevestigd op de hoek van de huidige Ooststraat en de Stekelstraat.

In 1678 was de wagenmaker Jasper van der Putte (ovl. ca 1685), omstreeks 1678 gehuwd met Maetje Domis, weduwe van Jan Theunisse Noom, mogelijk eerder wagenmaker, met wie zij in de jaren 1669-1674 te Nieuwerkerk kinderen had. Jasper en Maetje hadden twee kinderen. Hun jongste dochter overleed op jonge leeftijd. Oudste dochter Lijsabeth (1678-1741) huwde in 1699 Leendert Leendertse Stoutjesdijk, landbouwer op Spaanse Zee en hertrouwde in 1712 Pieter Joosse de Jonge, eveneens landbouwer op Spaanse Zee. Na Jaspers overlijden verkocht Maetje de wagenmakerswinkel in 1687.

In 1687 werd wagenmaker Willem Janse Smet (ook Smit) (ovl. 1720), omstreeks 1690 gehuwd met Domijntje Pieters de Vriese, afkomstig van de tegenover gelegen smederij. Zij hadden tussen 1691 en 1707 drie zoons (allen jong overleden) en drie dochters. Oudste dochter Lauwrina huwde Adriaan Cornelisse Bibbe en Herman Janse Doeleman, beiden landbouwer op de hofstede De Pyke te Dreischor, middelste dochter Adriana huwde Jan Leendertse Berman en Leendert Janse Doelman van de Noordhoeve, en jongste dochter Pieterella huwde Jan Janse Doeleman van de Hooge Hoeve te Dreischor.

Vóór 1729 werd eigenaar van de wagenmakerij Cornelis Janse Visscher (1670-1729), in 1699 gehuwd met Cornelia Claes (1670). Hij was een zoon van Jan Cornelisse Visscher en Gieltje Domis van De Middelste Hofstede te Ouwkerk. Zijn enige zoon Jan de Visser was landbouwer op de hofstede Landzicht aan de Zonnemansweg. Mogelijk was Cornelis wel eigenaar, maar niet zelf wagenmaker. Zijn erfgenamen verkochten de wagenmakerij in 1729.

In 1729 werd voor 130 ponden Vlaams eigenaar van de wagenmakerij Jan Lauwers Verdoolt, omstreeks 1718 gehuwd met Janna Janse Bolle, afkomstig uit Oosterland (kinderen tot 1739) en 1751 hertrouwd met Lena Adriaanse Taselaar (1699), afkomstig van de hofstede Tempora Mutantur in de Saspolder, weduwe van Marinus Dignusse de Bakker, landbouwer te Oosterland. Zij verkocht als weduwe op 20-01-1763 de wagenmakerij.

Op 20-01-1763 werd voor 400 gulden eigenaar van de wagenmakerij Cornelis Wagemaker (ovl. 1772), geboren te Bruinisse, in 1763 gehuwd met Johanna Willemse Welling, geboren te Noordgouwe. Zij waren beiden rooms-katholiek. Zij verkocht op 24-04-1781 de wagenmakerij en hertrouwde in 1781, nadat zij al in 1779 een kind van hem kreeg, met Pieter de Visser (Vister), afkomstig van de hofstede Landzicht, met wie zij naar Zierikzee verhuisde.

Op 24-04-1781 werd voor 266 ponden Vlaams eigenaar van de wagenmakerij Cornelis van Splunder (1754-1821), geboren te Renesse, in 1779 gehuwd met Krijna Dijkema (1755-1790). Zij hadden tot 1786 kinderen te Nieuwerkerk en verhuisden in 1787 naar Noordwelle.

In 1787 werd voor 400 ponden Vlaams eigendom van de wagenmakerij Karel van den Boogert (1748-1825), geboren te Sint-Maartensdijk, in 1778 gehuwd met Hendrina van Agthoven (1758-1838), dochter van Cornelis Hendrikse van Agthoven en Maatje Jans d'Ooge van de hofstede De Wereld. Zij woonden sinds 1778 te Ouwkerk en vestigden zich op 04-01-1788 te Nieuwerkerk. Hun enige dochter Burgtje huwde in 1813 burgemeester Cornelis Hallingse. Oudste zoon Kornelis (1781-1825) bleef ongehuwd. Na het overlijden van zijn vader op 20-02-1825 nam hij de zaken waar, totdat ook hij op 01-12-1825 overleed. Tweede zoon Jacob (1785-1820), gehuwd met Sara van Agthoven, was vanaf 1810 wagenmaker te Ellemeet. Jongste zoon Marinus (1786-1855), gehuwd met Janna Leendertse Klink, die wagenmakersknecht was, bleef tot 1847 in het naastliggende huis wonen.

In 1826 werd, aanvankelijk met een hypotheek van de vorige eigenaresse, eigenaar van de wagenmakerij Marinus Gelok (1794), geboren te Oud-Vossemeer, in 1824 gehuwd met Adriana Goedegebure (1800), geboren te Sint-Annaland. Zij hadden veertien kinderen, van wie er drie jong overleden. Zij scheidden zich in 1847 af van de Nederlandse Hervormde Kerk en emigreerden op 01-03-1854 naar Grand Rapids (Michigan). Drie zoons waren al eerder geëmigreerd, waaronder hun oudste zoon Jan, die vanaf 1848 wagenmaker was te Oosterland en 1846-1850 diaken was in de Afscheiden gemeente.

In 1854 werd voor fl. 2.000,- eigenaar van de wagenmakerij Jacob Polder (1812-1868), geboren te Middelharnis, in 1834 gehuwd met Dina van Maldegem (1815-1855), geboren te Oudelande, en in 1857 hertrouwd met Lena van der Meulen (1810-1877), geboren te Dreischor, weduwe van Izaak Tiggon en Jan van Belzen. Hij was eerder schilder te Goes en te Wilhelminadorp. Na beslaglegging werd de wagenmakerij op 04-10-1858 voor fl. 1.100,- verkocht. Hij emigreerde in 1858 en overleed in 1868 te Panama (staat New York). Zij overleed in 1877 kinderloos te Bruinisse.

Op 04-10-1858 werd eigenaar van de wagenmakerij Marinus de Vos (1818-1887), geboren te Burgh, in 1845 gehuwd met Maria Cornelia Brouwer (1821-1914), wier vader Pieter Brouwer aanvankelijk timmerman was te Nieuwerkerk en in 1845 landbouwer werd te Oosterland. Hij behoorde al in 1847 tot de afscheidenen; zij scheidde zich later ook af. Zij hadden vier zoons, van wie er drie ongehuwd bleven, en twee dochters. Hun oudste dochter Willemijna huwde Kornelis Willem Otte, droger in de meestoof aan de Stoofweg; jongste dochter Adriana huwde Jacobus Kallewaard, wagenmaker, aanvankelijk te Nieuwerkerk en vanaf 1878 te Sleeuwijk. Tweede zoon Pieter de Vos was vele jaren wagenmaker te Oosterland. Derde zoon Johannis (1852-1907) was verstandelijk gehandicapt. Na het overlijden van Marinus in 1887 dreef zijn weduwe de wagenmakerij met haar oudste zoon Gerrit (1845-1929) en jongste zoon Jan Hendrik (1860-1906). Op 01-05-1907 vestigde zij zich met zoon Gerrit bij haar dochter te Sleeuwijk.

In 1903 werd eigenaar van de wagenmakerij Jacob van den Berg (1856-1912), geboren te Kerkerve als wagenmakerszoon, in 1892 gehuwd met Magchelina Heijboer (1860-1941), geboren te Oud-Vossemeer. Hij dreef de wagenmakerij met zijn ongehuwde broer Cornelis Jacob van den Berg (1840-1915). Zij vestigden zich vanuit Tholen te Nieuwerkerk en behoorden tot de Gereformeerde Kerk. Zij hadden twee zoons en twee dochters. Na het overlijden van de beide gebroeders Van den Berg werd de wagenmakerij voortgezet door

Jacobs beide zoons: Adriaan Johannes Cornelis (1893-1946), gehuwd met Janna de Valk, die in 1934 kippenhouder wordt te Renesse, en Cornelis Mattheus (1896-1984), gehuwd met Anna Leenderina Boogert, die in 1934 zijn al eerder opgezette kippenfarm voortzet ten westen van de Polderweg.

Op 01-06-1934 wordt voor fl. 5.500,- eigenaar van de wagenmakerij Lambertus Pantus (1889-1949), geboren te Sirjansland als zoon van wagenmaker Jan Pantus (geboren te Ovezande) en Janna van der Have, in 1928 gehuwd met Helena Jacomina Quaak (1898-1977), geboren te Oosterland. Na zijn overlijden in 1949, werden de panden in 1950 gekocht door aannemersbedrijf Tieleman (zie aldaar).